

Albina Stardust

'DRAG'-A

“DENOK EGITEN DUGU DRAG-A”

“Noiz plazaratu nintzen lehenbizikoak? Jaio nintzenez. Oso argi gogoratzen dut sei urterekin ahizparen gona eta amaren takoiak hartzen nituela, eta sofa atzetik *show*-ak egiten nizkiola familiari. Munduak ez ninduela ulertzen pentsatzen nuen, horregatik hartu nuen Stardust ezizena –estralurtar bat da–”.

“*Drag*-a esperimentazioa da azkenean, eta hori zerbait naturala da. Denok jolastu izan gara makillajearekin, edo *show*-ak egiten, marrazten, futbolari izaten... Dena da genero *performance*-a: ilea luze uztea, moztea, begiak margotzea... Horregatik, dena da *drag*-a, moduren batean”.

“Gure 'drag' artea beste artistena bezala baloratzearekin amesten dut”

Albina Stardust (Burlata, 1997) *drag*-a eta trabestia da jaiotzez: “Trabesti betidanik izan naizela uste dut. Fantasiaren mundua asko gustatu izan zait. Nire kasuan *drag*-a oso pertsonala da; Albina Stardust ez da pertsonaia, baizik eta nire adierazpen artistikoa”. Unibertsitate garaian eman zuen jauzia munduari nor den erakusteko. “*Drag*-ak nahi nuena izaten uzten zidan, gizarteak ez zuelako Eneko epaitzen, Albina baizik. Albinak Eneko asko irakatsi dio, baita alderantziz ere”.

“Drag artista ez bitarra” zarela diozu Instagram-eko deskribapenean. Lau hitzetan zenbat adierazpide, ezta?

Ez pentsa, batzuetan konfliktoa dut horrekin. Logikoa da gatozen *back-ground* edo historiatic *drag queer* eta *queen* maskulino eta femenino bitarrean erortzea, baina ez genuke jarraitu behar horrela ezberdintzen. *Drag queer* mugimendua sortu zen duela urte batzuk, baina gaur egun *drag* arteaz hitz egiten dugu, ulertzeko errazagoa baita. Bestalde, *drag queen*-en ikusgarritasuna aldarrikatu behar ditugu, maskulinitatea antzezteak baduelako bere aldarrikapena, eta zoragarria da.

Noiz eta nolatan erabaki zenuen zure proiektu propioa garatzea?
Nerabezaroan super-normatiboa

eta heteroa nintzen. Ikastera Gasteizera joan nintzenez hasi nintzen esperimentatzen. Ileordea eta takoiak erosi nituen, eta hor hasi nintzen nire buruari galderak egiten: nola izan ninteke horren lotsatia egunerokoan eta ileordea jantzita hain ahaldunduta sentitu? Emakume transa naiz agian?

Garai hartan ez zen trans identitateez hitz egiten, institutuan ez ziguten ezer azaldu. Ni gustura nengoen nire gorputzarekin, eta *queen* teoriaren barruan ezagutu nituen pertsona ez-bitarrak eta abarrak. Unibertsitatean erabaki nuen *draga* zela nire modua munduari nor nintzen erakusteko. *Draga*-k nahi nuena izaten uzten zidan, gizarteak ez zuelako Eneko epaitzen, Albina baizik. Albinak Eneko asko irakatsi dio, baita alderantziz ere.

"Lentejuelaz egindako ikurriñadun bodia eta takoidun abarka trabestiak sortu ditut: euskal kultura berritu dezakegu".

Euskal Herrian eta euskaraz, badago drag-en sarerik?

Yogurinha Borovak, Divina Komediak eta nik euskaraz egiten dugu. Bilbon ere jaiotzen ari dira, eta gero eta gehiago gara. Beharra badago: euskarak hurbiltasuna eta bertakotzea eragiten ditu.

Belaunaldi berriei begira, drag erreferenteak zarete.

Ez agunagoak izateagatik ez gara erreferenteagoak, guztiak gara erreferenteak.

Euskal kultur eszenarentzat hautu iraultzailea kontsidera daiteke

zurea. Helburu hori ere badu?

Jakina. Lentejuelaz egindako ikurriña body batekin atera naiz nire azken *show*-ean, esaterako. Edota jada ikoniko bihurtu diren alpargata trabestiak sortu ditut, takoidunak. Euskal kultura berritu dezakegu.

Txosna askotatik deitzen gaituzte zerbait berria nahi dutela esanda, baina txosnetan edo ohiko jaietan ez dut nire tokia aurkitu. Rock taldeekin afaltzea eta jotzea ere behar dugu, eta haiekin bat egin. *Drag* artistak, emakumeak zein pertsona ez bitarrak gauza asko sortzen ari dira: Kai

Nakai, Merina Gris edota J Martina, kasurako.

Kulturaren plaza aldatu da?

Aberatsagoak izan gaitzke, askotari-koagoak. Dena den, zorionez, geroz eta ahots eta estilo ugariagoak entzuten ari gara, eta zoragarria da.

Kulturak zer falta du askatzailea izateko?

Artistak ez dira falta; asko gara, eta gehiago bagara, hobeto. Falta dena espazioa da, benetako gogoeta eginda duten espazioak. Antolatzaileek ez ditute LGTBI+ artistak deitze hutsagatik deitu behar, baizik eta hala nahi dutelako egin. Zer da espazio horrek antolatzen duena eta antolatu nahi duena? Hausnarketa hori beharrezkoa da. Ekainean lanez gainezka aritu gara, eta emanaldi gehien-gehienak, hausnarketa handirik egin ez duten lekuetan izan dira.

Bazen garaia euskaraz trabestiek ere plazak zein erdiguneak hartzeko. Babesa ala oztoppa, zer sentitu duzu gehiago bide horretan?

Oro har, babesa. Kezkagarria dena da terf-ak geroz eta indar gehiago ari direla hartzen ("Trans-Exclusionary Radical Feminist" edo "Transak baztertzen dituzten feminista erradikalak" mugimenduak). Hala ere, babesa eta interes handia jasotzen dugu oro har, batez ere Mugimendu Feministaren eskutik.

Telebistan ere ibilia zara. Pantailek askotariko identitateak plazaratzen laguntzen dute?

Zein helbururekin ematen dizkigute espazioak? Positibismoaren betaurrekoak jarrita, geroz eta identitate disidente gehiago ikusten dira telebistan eta medio guztietan.

Kontzertu edo egun berezi bat aukeratzekotan, zein?

Luma Trabesti Fest, duarik gabe. Iaz egin genuen Euskal Herriko lehen trabesti jaialdia eta izugarria izan zen. Niretzat egun historikoa da.

Zerekin amesten du Albinak?

Nire artea baloratzearekin, beste artistenaren maila berean jarrita. Zergatik ez gaude, esaterako, Gaztea sarietara edo jaialdi erraldoi batera izendatuta? Denak ez gara musikariak, baina musika egiten dugu, eta abestu ere bai. Horrik kanpo uzten gaituzte. ●